

**UCHWAŁA NR XLII/546/2022
RADY MIEJSKIEJ W SUPRAŚLU**

z dnia 13 grudnia 2022 r.

**o zmianie uchwały w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Supraśl na lata 2021-2024**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2022r. poz. 559, poz. 1005, poz. 1079, poz. 1561), art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, poz. 2270, z 2022 r. poz. 1, poz. 66, poz. 1079, poz. 1692, poz. 1700, poz. 1812, poz. 1967, poz. 2127) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) – uchwała się co następuje:

§ 1. W uchwale Nr XIX/282/2020 Rady Miejskiej w Supraślu z dnia 19 listopada 2020 r. w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Supraśl na lata 2021-2024 załącznik do uchwały otrzymuje brzmienie zgodne z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

mgr Monika Suszczyńska

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Supraśl na lata 2021-2024

I. Wstęp

Przemoc w rodzinie, nazywana inaczej przemocą domową to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciwko członkom rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Przemoc w rodzinie jest przestępstwem, za które kodeks karny przewiduje karę pozbawienia wolności.

Przemoc domowa jest często problemem ukrytym, któremu towarzyszą inne dysfunkcje w rodzinie. Skutki przemocy u dorosłych ofiar oraz dzieci są wielowymiarowe, często na całe życie; począwszy od charakteryzującego ofiary zespołu stresu pourazowego (PTSD), poprzez choroby psychosomatyczne i psychiczne, nerwice lękowo-depresyjne, po różnego rodzaju zaburzenia zachowania, w tym szczególnie niebezpieczne dla otoczenia zachowania agresywne, a także uzależnienia.

Skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej wymaga współpracy i współdziałania placówek zajmujących się pomocą rodzinie i dziecku oraz służb odpowiedzialnych za nasze bezpieczeństwo. Współpraca dotyczyć powinna wszystkich aspektów problemu, poczynając od diagnozy, poprzez odpowiednie interwencje, a następnie łagodzenie i terapię urazowych skutków domowego znęcania.

II. Określenie problemu

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, jest poważnym zaburzeniem funkcjonowania rodziny, prowadzącym do naruszeń norm moralnych i prawnych. Może nieść za sobą tragiczne skutki psychospołeczne, w skrajnych przypadkach prowadzi do poważnych okaleczeń, a nawet zabójstw.

Osobami doświadczającymi przemocy domowej są najczęściej osoby słabsze w rodzinie, kobiety, dzieci, osoby chore, niedołążne, niepełnosprawne.

PRZEMOC wg definicji zawartej w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, to: **jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobro osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób przemocą dotkniętych.**

Specjaliści wyróżniają pięć podstawowych form przemocy w rodzinie:

·fizyczna - najbardziej widoczna i najtrudniejsza do ukrycia, od szturchania, popychania, ciągnięcia za włosy, uszy, aż po zachowania powodujące ostre urazy fizyczne wymagające hospitalizacji. To właśnie jej drastyczne przykłady są pokazywane przez media.

·psychiczna - najtrudniejsza do udowodnienia, często zaczyna się od ignorowania potrzeb członków rodziny, krytykowania poglądów, zazdrości, ograniczenia kontaktów z bliskimi, po oskarżenia, poniżanie, wyśmiewanie, upokarzanie, szantażowanie i groźby

·materialna - uniemożliwianie podjęcia pracy, dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczenie własności, niełożenie na utrzymanie rodziny.

·seksualna – przedmiotowe traktowanie drugiej osoby w celu zaspokojenia własnych potrzeb seksualnych, zmuszanie do nieakceptowanych przez partnera praktyk i zachowań seksualnych (od sytuacji zmuszania do oglądania pornografii po gwałt).

zaniedbanie - najczęściej stosowane wobec dzieci, a objawiające się niezaspokojeniem ich podstawowych potrzeb emocjonalnych, fizycznych. O zaniedbaniu mówimy przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami, a także zdrowiem i higieną.

Poszczególne formy przemocy najczęściej występują w połączeniu z innymi. Osoby, które są krzywdzone fizycznie czy wykorzystywane seksualnie, czują się jednocześnie upokorzone, upodlane, odarte z godności.

Zjawisko przemocy w rodzinie często opisuje się także w innych kategoriach nazywanych przemocą „gorącą” i „chłodną”. Przemoc gorąca to gwałtowne wybuchy tłumionych uczuć złości, frustracji, wściekłości, powodujące agresywne zachowania wobec najbliższych. Przemoc chłodna przyjmuje najczęściej postać bardzo rygorystycznego stylu wychowania, czy też autorytarnego traktowania dorosłych członków rodziny. Sprawca, przekonany o słuszności swoich czynów, zawsze znajduje dla nich usprawiedliwienie.

Przemoc jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej. Dlatego przeciwdziałania jej wymaga podejścia interdyscyplinarnego.

Z punktu widzenia prawa przemoc uznawana jest za przestępstwo, co zobowiązuje służby policyjne i wymiar sprawiedliwości do interweniowania, podejmowania działań na rzecz ochrony ofiar, ścigania i karania sprawców. Aspekt psychologiczny zwraca uwagę na mechanizmy przemocy w rodzinie, na relacje między osobą doświadczającą przemocy a osobą ją stosującą, odczuwane skutki przez osoby krzywdzone, a także na możliwości poradzenia sobie z problemem. Spojrzenie od strony moralnej odwołuje się do wartości, takich jak poszanowanie życia ludzkiego, zdrowia i godności ludzkiej. Zaś z punktu widzenia społecznego, zwraca uwagę na funkcjonujące mity i stereotypy usprawiedliwiające zachowania o charakterze przemocy.

W bezpośrednim kontakcie z osobami doznającymi przemocy, a sprawcami ważne jest rozumienie przemocy na każdej płaszczyźnie. Znajomość psychologicznych mechanizmów przemocy i interakcji między dwiema stronami może pomóc przedstawicielowi organów ścigania i wymiarowi sprawiedliwości w zrozumieniu zachowania osób krzywdzonych i manipulacji ze strony oprawcy. Osoby poszkodowane często też nie są w stanie przejść przez skomplikowane i długotrwałe procedury prawne bez odpowiedniego wsparcia i pomocy psychologicznej.

Oznacza to, że każdy podejmujący się pracy z osobami doznającymi przemocy i osobami stosującymi agresywne zachowania powinna robić to zgodnie ze swoim przygotowaniem zawodowym i możliwościami instytucji, jaką reprezentuje, a także mieć świadomość granicy swoich kompetencji.

III. Diagnoza

Według danych zebranych przez Zespół Interdyscyplinarny w Supraślu w 2019r. procedurę „Niebieskiej Karty” wszczęto wobec 55 rodzin z gminy Supraśl, natomiast w 2020r. wobec 40 rodzin. W 2019r. Zespół Interdyscyplinarny objął pomocą 221 osób, a w 2020r. 153 osoby. W okresie od 01.01.2019r. do 31.12.2019r. odbyło się 147 posiedzeń Grup Roboczych, natomiast w okresie od 01.01.2020r. do 31.12.2020r. odbyło się 118 posiedzeń.

Na posiedzenia Grup Roboczych zapraszane były osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że doświadczają przemocy oraz osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Analizując powyższe statystyki należy stwierdzić, iż spadła ilość prowadzonych procedur „Niebieskich Kart”. Może to być wynik skutecznych działań służb pracujących w ramach grup roboczych działających przy Zespole Interdyscyplinarnym, jak również indywidualna praca pracowników socjalnych, policjantów, pedagogów szkolnych, terapeutów, psychologów informujących mieszkańców gminy o problematyce i złożoności zjawiska przemocy oraz konsekwencjach ich stosowania. Malejące zjawisko przemocy dodatkowo wynikać może z dostępności wielu kampanii przeciw przemocy, które mają wpływ na kształtowanie prawidłowych postaw, jak również podniesienia świadomości o skutkach nieprawidłowych zachowań w tych rodzinach.

Z zebranych danych przez Zespół interdyscyplinarny w Supraślu wynika, iż w 2019r. 17 mieszkańców gminy Supraśl skorzystało z bezpłatnej pomocy psychologicznej. W 2020r. z tej formy pomocy skorzystało 6 osób. W 2019r. 8 osobom zmagającym się ze zjawiskiem przemocy w rodzinie udzielone zostały bezpłatne porady psychoterapeutów ds. uzależnień w Punkcie Konsultacyjnym w Supraślu. Natomiast w 2020r. z tej formy wsparcia skorzystało 25 osób. W 2019r. 2 mieszkańców gminy Supraśl wzięło udział w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie organizowanym przez PCPR w Białymstoku, natomiast w 2020r. w/w program nie został zorganizowany ze względu na sytuację epidemiologiczną w kraju i brak chętnych.

Analizując prowadzone postępowania „Niebieskich Kart” w gminie Supraśl zwrócić należy uwagę na to, że przemoc często występuje w rodzinach o niskich dochodach, jest powiązana z uzależnieniem od alkoholu, niskim wykształceniem bądź małą świadomością społeczną. Coraz częściej procedura „Niebieskiej Karty” wykorzystywana jest w sprawach rozwodowych. Przypadki znęcania się psychicznego, fizycznego, materialnego, seksualnego najczęściej występują w domach rodzinnych, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Osoby doznające przemocy boją się, a niejednokrotnie wstydzą się mówić z jakim problemem się zmagają. Taka postawa jest niezależna od statusu społecznego. Trudno jest im w tych sprawach zeznawać na policji, w sądzie czy informować o tym pracownika socjalnego. Mają nadzieję, że osoby stosujące przemoc zmienią swoje postępowanie i dlatego godzą się, aby przemoc ta trwała. Tylko zdeterminowani decydują się na jej przerwaniu, poprzez zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom. Na podstawie posiadanej dokumentacji można stwierdzić, że obserwujemy powolne zmiany w postawach osób dotkniętych przemocą. Coraz więcej ludzi przerywa milczenie i szuka pomocy u służb zajmujących się przemocą w rodzinie. Zmiany następują powoli, ale systematycznie. Tym bardziej konieczna jest dalsza realizacja działań zmierzających w kierunku edukacji społeczeństwa, dostarczenie wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie ze zjawiskiem przemocy. Niezbędne jest zapewnienie profesjonalnej wielokierunkowej pomocy.

IV. Podstawa Prawna

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
2. Ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.
3. Ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
4. Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Program jest spójny z Programami:

1. Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Supraśl
2. Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym
3. Programem Wspierania Rodziny Gminy Supraśl

V. Zasoby Gminy:

Na terenie Gminy Supraśl funkcjonują służby, które w zakresie swoich kompetencji mają zadanie przeciwdziałać przemocy w rodzinie. Są to przede wszystkim:

- Posterunek Policji
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Ponadto wiele instytucji i organizacji istniejących na terenie Gminy Supraśl ze zjawiskiem przemocy i jego skutkami spotyka się w codziennej działalności. Są to m.in.:

- Placówki oświatowe - szkoły i przedszkola
- Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień
- Placówki służby zdrowia

Poza terenem gminy Supraśl mają siedziby:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Białymstoku
- Sąd Rejonowy, Prokuratura
- Służba kuratorska

Planując działania pomocowe w ramach Programu przyjęto założenie, że tylko **kompleksowe i systemowe działania mogą przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenia skuteczności pomocy rodzinom, w których ten problem występuje.**

Wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów o różnych zawodach, będących pracownikami różnych instytucji i służb. Praca zespołowa, koordynacja działań i współpraca pomiędzy różnymi służbami stanowić powinny podstawę gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, na który składa się m.in. Zespół Interdyscyplinarny z złożony z przedstawicieli różnych instytucji.

Zganie z przyjętymi założeniami, każdy specjalista powinien umieć identyfikować przemoc, mieć wiedzę i umiejętności potrzebne do podjęcia skutecznej interwencji. Powinien posiadać kompetencje i znać zasady działania instytucji oraz służb pomagających rodzinie i dziecku oraz zasady współpracy jakie te instytucje i służby wypracowały między sobą.

VI. Cele Programu

Cele strategiczne

1. Sukcesywne ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez profilaktykę i edukację w tym zakresie na terenie Miasta i Gminy Supraśl.
2. Wsparcie osób doznających przemocy poprzez stworzenie efektywnego funkcjonującego systemu chroniącego w/w osoby.
3. Oddziaływania ukierunkowane na osoby stosujące przemoc w rodzinie.

Cele szczegółowe:

Cele strategiczne Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie realizowane będą poprzez podejmowanie działań w następujących obszarach:

1. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy.
2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej mieszkańców Gminy Supraśl na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy.
3. Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup odbiorców.
4. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służ i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
5. Zapewnienie kompleksowej pomocy doświadczającym przemocy oraz członkom ich rodzin.
6. Integracja środowiska i działania na rzecz budowania lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy dla Gminy Supraśl.
7. Podniesienie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób, które stosują przemoc w rodzinie.

VII. DZIAŁANIA, ZADANIA I HARMONOGRAM REALIZACJI:

Lp.	Tematy	Zadania	Termin	Odp. za realizację
1.	Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	- zbieranie i uaktualnienie informacji na temat rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie oraz zasobów środowiska lokalnego (statystyki policyjne, sądowe, dane z: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, GKPiRPA, Placówek Oświatowych, Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień)	Do końca marca każdego roku	Zespół Interdyscyplinarny
		- przygotowanie sprawozdań o przemocy w rodzinie, zasobach środowiska lokalnego i potrzebach szkoleniowych	Do końca kwietnia każdego roku	Zespół Interdyscyplinarny
		- monitorowanie na bieżąco problematyki przemocy w rodzinie	Na bieżąco	Zespół Interdyscyplinarny

		i udzielanej pomocy.		MOPS
2.	Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej mieszkańców na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy.	- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnej na temat zjawiska przemocy, jej skutków oraz możliwości jej przeciwdziałania, - rozpowszechnianie materiałów informacyjnych dla osób doznających przemocy oraz osób stosujących przemoc (ulotek, broszur, plakatów) o zagrożeniach przemocy w rodzinie i możliwościach uzyskania pomocy (rodzaj świadczonej pomocy, dokładny adres, godziny przyjęć) i umieszczenie ich w miejscach ogólnodostępnych,	Działalność ciągła	Zespół Interdyscyplinarny, Placówki Oświaty
			Na bieżąco	Zespół Interdyscyplinarny GKPiRPA Placówki Oświatowe Organizacje pozarządowe Parafie
3.	Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup odbiorców.	- realizacja programów edukacyjnych adresowanych do dzieci, młodzieży i nauczycieli. -prowadzenie zajęć informacyjno-edukacyjnych w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją - realizacja programów profilaktycznych ukierunkowanych na rozwój umiejętności wychowawczych rodziców, ze szczególnym uwzględnieniem wychowania bez przemocy (warsztaty umiejętności wychowawczych, szkoły dla rodziców). - wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjającego zachowaniom społecznie akceptowalnym.	Na bieżąco	GKPiRPA Placówki Oświatowe Organizacje pozarządowe Parafie
			Na bieżąco	GKPiRPA Placówki Oświatowe Organizacje pozarządowe Parafie
			Na bieżąco	GKPiRPA Placówki Oświatowe Organizacje pozarządowe Parafie
4.	Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.	- udział pracowników służb i instytucji w szkoleniach, podnoszących wiedzę i umiejętności związane ze świadczeniem pomocy ofiarom przemocy oraz skutecznymi działaniami interwencyjnymi wobec sprawców przemocy.	Na bieżąco	Kierownik MOPS, Zespół Interdyscyplinarny, GKPiRPA Oświata, Ochrona Zdrowia, Policja
5.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	- prowadzenie procedury „Niebieskiej Karty” - inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie - inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie	Na bieżąco	Zespół Interdyscyplinarny
			Na bieżąco	Zespół Interdyscyplinarny
			Na bieżąco	Zespół Interdyscyplinarny

		- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach	Na bieżąco	Zespół Interdyscyplinarny
		- monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, które dotknięte są tym problemem	Na bieżąco	Zespół Interdyscyplinarny
		- prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy	Na bieżąco	Zespół Interdyscyplinarny
		-określenie sposobu rozwiązywania problemów związanych z przemocą, dotyczących rodzin, w których dochodzi do przemocy	Na bieżąco	Zespół Interdyscyplinarny
6.	Zapewnienie kompleksowej pomocy ofiarom przemocy oraz członkom ich rodzin.	- praca Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych na rzecz rodzin dotkniętych przemocą	Na bieżąco	Zespół Interdyscyplinarny, MOPS, GKPiRPA, Oświata
7.	Podniesienie skuteczności działań integracyjnych wobec sprawców przemocy	-praca Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych na rzecz rodzin dotkniętych przemocą	Na bieżąco	Zespół Interdyscyplinarny, Kuratorzy Sądowi
		- kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	Na bieżąco	Zespół Interdyscyplinarny, Kuratorzy Sądowi

VIII. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
4. Usprawnianie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
5. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawach przeciwdziałania przemocy.

IX. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Za monitoring realizacji Programu odpowiada Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Supraślu. Sprawozdanie z realizacji Programu będzie składane Radzie Miejskiej w Supraślu do końca maja każdego roku.

X. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu gminy Supraśl, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.